

Scène uit 'De opgaande zon' Foto Ben van Duin

Middenstand in de knel bij Heijermans

Theater De opgaande zon door Toneelgroep Maastricht. Gezien: 13/3 Derlon, Maastricht. Inl: toneelgroepmaastricht.nl
●●●●○

Door **KESTER FRERIKS**

Met een onstuimige scène vol draven, geschreeuw in volkstaal en stoelen die omvallen opent regisseur Arie de Mol bij Toneelgroep Maastricht de voorstelling *De opgaande zon* (1908) van Herman Heijermans. In een benauwend huiskamertje zit een heel gezin gepropt: grootvader, vader, moeder, kleindochter en inwonende familie. Tegen de achterwand staan de volle schappen van een winkel.

Eigenaar Mathijs de Sterke is bijna failliet. Zijn klandizie is opgeslokt door een warenhuis, dat zijn bescheiden nering wil uitkopen. Maar hij weigert. De Sterke is gezegend met een onverzettelijk optimisme. Zijn dochter Sonja staat hem daarin bij. Zijn echtgenote is de radeloosheid nabij. De demente grootvader is ooit failliet gegaan en repareert klokken en wekkers. Het gerinkel klinkt als de winkelbel, alsof het druk zou zijn.

Dankzij de heftige, bewogen uitvoering door Toneelgroep Maastricht kunnen we weer eens genieten van Heijermans' zelden gespeelde 'spel van de middenstand'. Met vreemde, hoekige bewegingen en een vérdragende stem toont hoofdrolspeler Jack Vecht hoe de winkelier zijn angst overschreeuwt. Dochter Sonja gaat voor haar vader door het vuur. Jessie Wilms vertolkt haar als sterk en teder, afhankelijk en zelfstandig. Victor Griffioen brengt de kapitalist als een engerd met een gangsterhoed. En mooi anachronisme is de mobiele telefoon die hij even te voorschijn haalt.

De wurggreep om de keel van de winkelier wordt steeds strakker. Er is een lichtpunt: de assurantie. Stel dat de winkel afbrandt, dan krijgen nabestaanden een hoge vergoeding. Met spannende wendingen en sterk gevoel voor dramatische ontwikkeling speelt de groep de slotscènes vol verrassingen. Misschien is de speelstijl af en toe te heftig en wordt het drama te groot gemaakt, maar *De opgaande zon* toont beklemmende maatschappelijke bewogenheid.